

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2021/22

Destinace (země, město): Španělsko, Madrid

Jméno, příjmení: Eva Hlaváčková

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Universidad Complutense de Madrid, Facultad de Filología

Čeština je na Univerzitě Complutense v Madridu vyučována na Filologické fakultě jako nepovinný výběrový předmět, na který se mohou zapsat studenti z jakékoli fakulty v rámci celé univerzity. Po úspěšném zakončení kurzu studenti získají osvědčení o absolvování kurzu a kreditové ohodnocení 2,5 ETC. Kurzů češtiny se mohou zúčastnit rovněž studenti, kteří na této fakultě nestudují, avšak pouze za předpokladu, že je v kurzu ještě volné místo, protože přednostně jsou tyto kurzy určeny pro studenty Univerzity Complutense. Studenti, kteří nejsou z Univerzity Complutense, nemají nárok ani na osvědčení o absolvování kurzu a samozřejmě ani na kreditové ohodnocení.

Podmínky pro úspěšné absolvování kurzu nastavuje lektorka sama. Je jimi aktivní práce v kurzu, plnění domácích úkolů, omezený počet absencí, účast na kulturních akcích a závěrečná zkouška, která se skládá z písemné a ústní části. Ústní část zkoušky je vedena snahou o aplikaci nabytých znalostí češtiny, o kreativitu a probíhá zábavnou formou, a je proto realizována formou dialogů, které studenti zpracovávají ve dvojicích formou audio nebo video nahrávky. Každý kurz probíhá dvakrát týdně 90 minut, celkem se jedná o 40 hodin za semestr. Výuka probíhá na úrovních A1–B1, přičemž kurzy jsou vždy otevírány v závislosti na počtu studentů. Během zimního semestru akademického roku 2021/22 studovalo češtinu celkem 29 studentů, a to v pěti kurzech – A1.1, A1.2, A2.1, A2.2 a B1.2, přičemž výuka začala ještě formou online, avšak od listopadu přešla fakulta plně na prezenční výuku. Tento přechod kurzy češtiny do značné

míry poznamenal, protože někteří studenti nemohli v prezenční formě v kurzu setrvat. Důvodem byl jednak jejich rozvrh, který jim to nedovoľoval, či fakt, že se fyzicky nenacházeli v Madridu. V důsledku toho musel být nakonec rozpuštěn kurz B1.2 a i v ostatních kurzech ubylo pár studentů. Fakulta bohužel žádné výjimky nepovolovala a všechny kurzy musely být plně prezenční.

V průběhu letního semestru tohoto akademického roku studovalo v kurzech češtiny rekordních 40 studentů. Výuka nadále pokračovala plně prezenční formou a zájem o kurz češtiny na úrovni A1.1 ze strany nových studentů tentokrát převyšoval kapacitu kurzu. Bohužel nebylo možné otevřít dva kurzy na této úrovni, protože všichni studenti měli časové možnosti pouze ve večerních hodinách a vzhledem k tomu, že tomu tak je vždy a všechny kurzy češtiny jsou realizovány v odpoledních a večerních hodinách, nezbyval už žádný další volný časový interval. I přesto se však nakonec podařilo velkou část zájemců, kteří se zapsali na čekací listinu, do kurzu přijmout, protože je obvyklé, že se nakonec nějaká místa uvolní. Byla také lehce navýšena kapacita kurzu, což umožnilo přijmout větší počet studentů, avšak takovým způsobem, aby kvalita kurzu zůstala zachována. V letním semestru se otevřelo, stejně jako v zimním semestru pět kurzů češtiny, tentokrát šlo o kurzy A1.1, A1.2, A2.1, A2.2 a A2.3.

Co se týče složení studentů navštěvujících kurzy češtiny, většinou se jedná o studenty, kteří mají zájem o jazyky a na filologické fakultě studují obory jako např. překladatelství, moderní jazyky či lingvistiku a aplikované jazyky, nebo o studenty, kteří se chystají do České republiky v rámci programu Erasmus+. Do kurzů se však hlásí také studenti z jiných fakult a neязыkovědných oborů jako např. biochemie, práva, matematiky, cestovního ruchu, filozofie či historie. V případě studentů, kteří nejsou z Univerzity Complutense, se obvykle jedná o zájemce, kteří mají buď nějaké příbuzné z České republiky, anebo mají českého partnera či partnerku. V některých případech se také stává, že student dokončí bakalářské studium na Univerzitě Complutense a potom pokračuje ve studiu na jiné univerzitě, ale přeje si ve studiu češtiny pokračovat. Kurz je zakončen zkouškou, která má písemnou a ústní část

Kurzy češtiny jsou zaměřeny nejen na výuku českého jazyka, ale rovněž na českou kulturu, tradice a reálie České republiky. Při výuce jsou jako základ používány učebnice *Čeština Expres 1*, *Čeština Expres 2*, *Čeština Expres 3*, *Česky krok za krokem 1* a *Česky krok za krokem 2* (všechny L. Holá). Vzhledem k tomu, že studenti si učebnice nekupují, ale dostávají od lektorky veškeré

materiály nakopírované, a knihovna lektorátu je dostatečně rozmanitá, může lektorka využívat kombinování jak různých materiálů z různých učebnic, tak i vlastních materiálů. Z dalších publikací, které jsou ve výuce často používány, zmiňme např. učebnice *Easy Czech, Čeština pro cizince A1 a A2* a *Čeština pro cizince B1* (Kestřánková a kol.), *¿Quiere usted hablar checo?* a na vyšších úrovních pak také *Česká čítanka* či adaptovaná próza (*Pohádky, Pražské legendy* aj.). Výuka probíhající komunikativní metodou je vedena snahou využívat pro větší část komunikace se studenty cílový jazyk, tedy češtinu. Jelikož je však množství výukových hodin skrovné, navíc často přerušované státními svátky, a také s přihlédnutím k tomu, že součástí výuky je zprostředkování české kultury a reálií a jazyková úroveň češtiny studentů je na nižších úrovních (většina A1–A2), je nutné opírat se hodně také o komunikaci ve španělštině.

Za účelem zprostředkování informací o české kultuře spolupracuje lektorát s Velvyslanectvím České republiky v Madridu a s Českým centrem, které také sídlí v Madridu. Nedílnou součástí kurzů češtiny jsou tak rovněž nejrůznější akce, které Velvyslanectví České republiky nebo České centrum organizují či spoluorganizují, a studenti tak mají možnost zúčastnit se např. koncertů, výstav, přednášek, divadelních představení, setkání s osobnostmi z českého kulturního života apod. Důraz je kladen zejména na literární akce a zprostředkování informací o české literatuře studentům, neboť literatura je v úzkém vztahu s jazykem a u části studentů se těší značnému zájmu. Studenti jsou vždy na začátku kurzu informováni o tom, že kulturní akce tvoří součást kurzu a že je od nich účast alespoň na některých akcích vyžadována. Navíc vzhledem k tomu, že jsou kurzy češtiny realizovány ve večerních hodinách a většina kulturních akcí rovněž, často se stává, že studenti mají účast na kulturní akci místo výuky.

V zimním semestru bylo stěžejním bodem výročí úmrtí Václava Havla, v rámci kterého se uskutečnilo několik akcí, jež byly zastřešeny cyklem s názvem *Odkaz Václava Havla*. Úvodní akcí tohoto cyklu bylo promítání filmu *Občan Havel* doplněné krátkou přednáškou historičky Sarah Lemmen, která aktuálně působí na Univerzitě Complutense v Madridu, specializuje se na dějiny střední a východní Evropy a lektorka je s ní v úzkém kontaktu. Nejvýznamnější akcí pak byla konference *Havel a jeho odkaz*, v rámci které vystoupila celá řada zajímavých historiků a výzkumníků, a to jak ze Španělska, tak z České republiky i z dalších zemí, mezi nimi např. Michael Žantovský, Martin C. Putna a Sarah Lemmen. Konference se věnovala dvěma tematickým blokům, jedním z nich byla „Budoucnost demokracie v Evropě v kontextu

globalizace“ a druhým byl „Václav Havel a jeho role v demokratické změně“ a její součástí byla také prezentace knihy Michaela Žantovského *Havel*. Po této konferenci bylo další akcí *Odkazu Václava Havla* dramatické čtení s názvem *Olga y Václav*, jehož autorem je španělský spisovatel a dramatik Carlos Be a které vychází z Havlových *Dopisů Olze*. Tento cyklus věnovaný Václavu Havlovi byl završen dalším filmem, a to filmem *Havel*. Celá řada studentů se těchto akcí účastnila, a i v kurzech lektorka věnovala značný prostor seznámení studentů s historickým děním a osobností Václava Havla, aby tak studenty co nejvíce motivovala k zájmu o organizované akce a rozšířila jejich povědomí o tom, co se v naší moderní historii odehrávalo. Dne 17. listopadu se navíc studenti češtiny zúčastnili také rozsvícení Kongresu poslanců do českých barev, a to za účasti českého velvyslance pana Ivana Jančárka. V průběhu listopadu se také podařilo přímo na naší fakultě zorganizovat přednášku literárního historika Martina C. Putny s názvem „Český a evropský literární katolicismus mezi demokracií a fašismem. Příklad (nejen) Jakub Deml“. Studenti češtiny, kteří se přednášky zúčastnili, rozhodně nelitovali a odcházeli z ní nadšeni, protože přednáška byla vedena velmi zajímavou formou a nakonec byla zaměřena trochu obecněji a přizpůsobena španělskému publiku.

Letošní letní semestr byl také nabitý mimořádnými kulturními akcemi. V první řadě to byla dvě velmi zajímavá literární setkání, nejprve s básnířkami Wandou Heinrichovou a Klárou Goldstein, které spolu s Kateřinou Chromkovou z Českého literárního centra a s editorkou a překladatelkou Elenou Buxaideras španělskému publiku představily antologii současné české poezie, která ve Španělsku vyšla pod názvem *De sombra y terciopelo: Diecisiete poetas checos (1963-1988)* a poté se spisovatelkou Zuzanou Kultánovou. Ta nás seznámila se svojí knihou *Augustin Zimmermann*, jež vyšla v tomto roce ve španělském překladu a prezentace této knihy se zúčastnila také autorka překladu Patricia Gonzalo de Jesús. Obě publikace studenty češtiny zaujaly natolik, že si je mnozí z nich i zakoupili a spolu s podpisem a věnováním od autorek si tak domů odnášeli nejen hezké vzpomínky a nově nabitě informace o české literatuře, ale i samotnou knihu. Do prezentace básnické antologie byli navíc studenti i zapojeni a předčítali jednotlivé básně ve španělštině, zatímco autorky je četly v češtině.

Španělský dramatik a režisér Carlos Be připravil pro španělské publikum adaptaci Čapkova dramatu *R.U.R.*, čehož lektorát češtiny, stejně jako v minulém akademickém roce využil a pro své studenty zorganizoval návštěvu této divadelní hry s následnou diskuzí, během níž měli

studenti možnost nejen pohovořit s Carlosem Be, ale setkat se i s herci, kteří jim s radostí zodpovídali všechny zvědavé otázky. Vzhledem k tomu, že se jednalo o derniéru tohoto představení, šlo o večer vsutku jedinečný v mnoha ohledech a doplněný o nevšední zážitky. Lektorát se také již pravidelně aktivně zapojuje do různých akcí, které probíhají na filologické fakultě. V průběhu letního semestru lektorát ve spolupráci s Českým centrem v Madridu a Velvyslanectvím České republiky v Madridu na Univerzitě Complutense zorganizoval v rámci programu týdenní akce s názvem *Día de las Letras*, která byla na naší fakultě znovu obnovena po pandemické pauze, *České dny (Jornadas checas)*. Součástí *Českých dnů* byly tři akce – promítání filmu *Dukla 61*, přednáška profesora Pavla Marka z Univerzity Pardubice s názvem „Hispanšské Čechy“ a inaugurace výstavy „Pernštejnské ženy a Evropa“, kterou nás podrobně provedl také profesor Pavel Marek a které se kromě pana velvyslance Ivana Jančárka, ředitelky Českého centra v Madridu Jany Polívkové-Čepelákové a dalších zástupců Velvyslanectví České republiky v Madridu a Českého centra v Madridu zúčastnili také ředitel Východočeského muzea v Pardubicích Tomáš Libánek, náměstek hejtmána Pardubického kraje Roman Línek a děkan Filologické fakulty Univerzity Complutense Eugenio R. Luján. Díky tomu, že se podařilo zahrnout *České dny* do programu *Día de las Letras*, se jich zúčastnil větší počet studentů. Výstava *Perštejnské ženy* setrvala na naší fakultě až do konce května, takže i další studenti měli dostatek příležitostí ji ještě zhlédnout.

Jako každé jaro i tento rok naše fakulta slavila v březnu *Den poezie*, který tentokrát věnovala básnířce Marii Victorii Atencii. Této básnířce byl *Den poezie* věnován už v roce 2020, ale z důvodu nastalé pandemie se tenkrát tato akce musela přesunout do online prostředí, a to navíc bez účasti samotné básnířky. Letos jsme však měli tu čest mít ji na fakultě mezi námi a lektorát češtiny přispěl do oslav na její počest svým překladem jedné z jejích básní a četbou tohoto překladu, jakožto i originálu na setkání s ní, stejně jako několik dalších vyučujících ostatních jazyků na Univerzitě Complutense. Přeložené básně byly letos publikovány ve výboru, jež vydala fakulta a jež obsahuje její básně přeložené do všech jazyků, které se na Univerzitě Complutense vyučují. Tyto překlady byly spolu s originály vytištěny také na letáčcích, jež byly během *Dne poezie* rozdávány mezi studenty a také rozvěšeny po fakultě.

V uplynulém akademickém roce se podařilo výrazně prohloubit spolupráci lektorátu češtiny s ostatními lektoráty a pracovišti a úspěšně navázat na společné akce, které se organizovaly už

v minulých letech. Konkrétně se jedná o tzv. střeoevropské akce, jejichž cílem je seznámit studenty s našimi zvyky a kulturními tradicemi. Na spolupráci se podílí lektoři češtiny, maďarštiny, polštiny, němčiny a rumunštiny. Společnými silami jsme zvládli ustálit několik akcí, u nichž bychom byli rádi, kdyby se mohly pravidelně každý rok opakovat – Střeoevropské Vánoce, Střeoevropský masopust, Střeoevropské Velikonoce a Májová slavnost. Výsledkem této spolupráce je opravdu enormní účast studentů na těchto akcích, které jsou vedeny zábavnou, interaktivní i soutěžní formou. Studenti během nich získávají základní informace o tradicích z daných zemí ve formátu prezentace, kterou prezentují jednotliví lektoři, poté tyto poznatky studenti využívají během vědomostní soutěže v Kahoot!, výherci dostávají ceny, ochutnávají se tradiční jídla a nápoje, studenti si na vlastní kůži zkoušejí některé tradice (např. barvení a zdobení vajíček, vánoční pouštění lodiček atd.), organizují se hry a tance. Formát a struktura těchto akcí, které se nám podařilo nastavit, vypadají, že fungují výborným způsobem, studenti různých jazyků se tak propojují a rozšiřuje se spolupráce na všech úrovních.

Tradiční „český piknik“, který lektorka češtiny pro své studenty pravidelně na konci letního semestru organizovala, byl tak letos transformován do mnohem větší akce s názvem „Májová slavnost (Fiesta de Mayo)“, jíž se účastnili studenti češtiny, maďarštiny, němčiny a rumunštiny spolu s vyučujícími těchto jazyků. Součástí pikniku byla nejen ochutnávka jídel a nápojů z našich zemí, ale také zdobení májky a tradiční lidové tance. Studenti tak měli možnost sdílet své zážitky, zkušenosti, a ještě se přitom naučit tančit třeba polku nebo mazurku a uzavřít tak zábavným a neformálním způsobem uplynulý akademický rok.

Co se týče ještě dalších událostí, tak během letního semestru byli studenti češtiny pozváni panem velvyslancem do jeho rezidence na „Setkání českých a španělských stipendistů programu Erasmus +“, na němž měli možnost dozvědět se více o tomto programu a studijních možnostech, seznámit se s dalšími studenty a vyměnit si s nimi své zkušenosti a popovídat si s panem velvyslancem. Tohoto setkání se zúčastnil také náměstek ministra pro řízení sekce mezinárodních vztahů MŠMT Václav Velčovský a ředitel odboru mezinárodních vztahů MŠMT Ladislav Bánovec, kteří v tu dobu přijeli do Madridu na krátkou návštěvu. Oba následující den navštívili rovněž lektorát češtiny a setkali se s děkanem Filologické fakulty Eugeniem

R. Lujánem. Lektorka se bohužel těchto setkání nakonec zúčastnit nemohla, jelikož v té době onemocněla covidem, ale všechna setkání organizovala a koordinovala alespoň na dálku.

Spolupráce s Velvyslanectvím České republiky v Madridu probíhá zejména prostřednictvím Imricha Klimenta, který lektorce vždy se vším ochotně pomůže. Studentům je prostřednictvím velvyslanectví nabízena možnost získání stipendií především na letní kurzy češtiny v České republice. Tyto kurzy se u studentů těší velké oblibě a velice studenty motivují k dalšímu studiu češtiny. Díky nim mají jedinečnou možnost vyjet do České republiky, strávit tam měsíc poznáváním českého života, české kultury a zlepšit si svoji češtinu. Zájem o tyto letní školy je u studentů obrovský, jednak proto, že lektorka je mezi studenty velmi intenzivně propaguje, a jednak proto, že se o jejich propagaci starají i sami studenti, kteří se letních škol účastnili v minulých letech a vždy se z nich vrátili naprosto nadšeni. V letošním roce byli přijati 4 studenti na Letní školu slovanských studií v Olomouci, 3 studenti na Letní školu slovanských studií v Brně a 1 student na Letní školu slovanských studií v Praze. S Českým centrem spolupracuje lektorát prostřednictvím Jany Polívkové-Čepelákové a Ivety Gonzálezové a i tato spolupráce je naprosto bezproblémová, plodná, intenzivní a probíhá ve velmi přátelském duchu. Lektorát se může opřít také o pomoc kanceláře Czech Tourism, kde je možné získat nejrůznější propagační materiály a mapy, jež lze používat při výuce a poskytovat studentům. Tyto velmi kvalitní materiály ve španělském jazyce studenti vždy oceňují a jsou jim velkou motivací a pomocí, obzvláště pokud se chystají na cestu do České republiky.

Podmínky pro výuku jsou na univerzitě velmi dobré. Lektorát sídlí v nové a moderní budově D Filologické fakulty Univerzity Complutense. Lektorka sdílí kabinet s lektorem maďarštiny, se kterým také velmi úzce spolupracuje a organizuje společné akce. Kabinet se nachází ve druhém patře spolu s kabinety ostatních jazyků a filologických oddělení. Je malý, ale útulný, lektor má k dispozici vlastní stůl, židli a dvě skříně. Jsou v něm uskladněny rovněž veškeré učební pomůcky, knihy, učebnice a multifunkční zařízení. Knihovna lektorátu je bohatá a lektor může navíc využívat také knihovnu Českého centra, která čítá i obsáhlý fond DVD, s nimiž lektorka ve výuce rovněž pracuje. Kopírování a tisk má lektorka zdarma na náklady děkanátu v místním fakultním kopírovacím centru, které se nachází v budově A. Zde se však vyučující potýká s častými frontami. Vzhledem k faktu, že studenti nemají učebnice a veškeré materiály je tedy

nutné kopírovat, může být tento proces časově velmi náročný. Naštěstí má ale lektorát k dispozici také vlastní multifunkční zařízení, což lektorce její práci značně usnadňuje.

Kurzy češtiny probíhají částečně v historické budově A filologické fakulty, kde vybavení učeben není příliš moderní, navíc se často jedná o velmi malé učebny, ve kterých nejsou stoly, ale pouze staré židle s malými pulty, což není pro jazykovou výuku příliš pohodlné a vhodné. Větší část kurzů češtiny však probíhá v budově D, kde jsou učebny velmi moderní, prostornější a disponují stoly. Obě budovy se od sebe nacházejí v docházkové vzdálenosti. Všechny učebny jsou vybaveny počítačem s internetovým připojením a dataprojektorem, takže lektor může při výuce v plné míře využívat moderní techniku. Křídly či fixy pro psaní na tabuli jsou také běžnou součástí vybavení učebny. V jarních měsících je výuka v mnoha učebnách staré budovy ztížena velkým horkem, v nové budově je klimatizace. Letošní akademický rok byl však v tomto ohledu ještě navíc značně poznamenán protipandemickými opatřeními, protože výuka probíhala v rouškách a také ještě s otevřenými dveřmi, takže byla slyšet výuka z ostatních učeben apod.

Lektorka s fakultou neuzavírá žádnou smlouvu a lektorát nepatří pod žádný ústav, na fakultě funguje naprosto samostatně a vyčleněně, takže lektorka zajišťuje sama nejen veškerou výuku, ale i celkový chod lektorátu – na začátku každého semestru musí shánět nové studenty, což realizuje prostřednictvím plakátů, sociálních sítí, webových stránek fakulty i za pomoci děkanovy sekretářky, která vždy ochotně rozesílá informační e-mail. Velkou pomocí se ukázala také propagace kurzů prostřednictvím Kanceláře mezinárodních vztahů a vůbec nejefektivnější byl v tomto ohledu v minulém semestru proděkan kvality a inovace Jorge Arús Hita, který na žádost lektorky rozeslal informační e-mail všem studentům fakulty, a ukázalo se, že právě na něj studenti nejvíce zareagovali. Dále je úkolem lektorky zajišťovat veškerou komunikaci se studenty a zájemci o kurzy přes e-mail lektorátu či facebookové stránky lektorátu, žádat o přidělení učeben, žádat o přidělení kreditů studentům, vytvářet potvrzení o absolvování kurzu aj. Kromě výuky poskytuje lektorka svým studentům také konzultační hodiny. Lektorát spadá přímo pod děkanát filologické fakulty a spolupráce s děkanem Eugeniem Lujánem Martínezem je vynikající, lektorka se na něj může kdykoli obrátit a počítat s jeho pomocí. Poslední roky také úspěšně pokračuje spolupráce lektorátu s Kanceláří mezinárodních vztahů Univerzity Complutense, a to v rámci programu Erasmus+. Lektorka je zvána na akce související

s touto činností a má za úkol poskytovat pomoc a podporu studentům programu Erasmus+, kteří přijeli z České republiky studovat na Univerzitu Complutense.

Ubytování a stravu poskytuje lektorce univerzita zdarma. Jedná se o ubytování na studentské koleji se stravou po celý akademický rok v menze na této koleji. Pokojík je vybaven vlastní koupelnou, avšak jde o velmi malý a stísněný prostor, studentská kolej je prostředí dost hlučné a na koleji není vůbec k dispozici kuchyň ani lednička. Klimatizace v pokojíku bohužel chybí, takže v horkých dnech, kterých je v Madridu mnoho, se lektor potýká s velmi nepříjemnými podmínkami. Na koleji panuje poměrně přísný režim, návštěvy možné nejsou a na noc se kolej zamyká. Výhodou však je, že se kolej nachází ve velmi příjemné a klidné části města nedaleko od centra přímo vedle velkého parku, a navíc v docházkové vzdálenosti (cca 20 minut) od fakulty. Na koleji je k dispozici připojení wifi a možnost využití počítačové učebny, ve které lze také tisknout. Lektorka však tyto benefity od fakulty od minulého akademického roku využívat přestala, protože se jí narodilo miminko a fakulta žádným typem ubytování pro rodiny bohužel nedisponuje.

Madrid je velké moderní multikulturní město, které nabízí nepřehledné možnosti pro kulturní vyžití a které má mnoho tváří. Disponuje také velkým množstvím parků a velmi kvalitní městskou hromadnou dopravou. Historie tohoto města je bohatá a jeho proslulý noční život okouzlující. Výhodná je také jeho poloha, která umožňuje snadné vycestování do blízkého okolí za poznáním mnoha krás Španělska.

Praha 31. července 2022

Mgr. Eva Hlaváčková

Příloha:

Na divadelní hře R.U.R.

Na prezentaci básnické antologie De sombra y terciopelo: Diecisiete poetas checas (1963-1988)

Rozsvícení Kongresu poslanců v českých

Májová slavnost